

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG

Megjelen minden szerdán és szombaton este.
Kéziratokat vissza nem adunk.
Szerkesztőség: Kazinczy-utca 666.
Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társai.

Társzerkesztő:
Dr. Ambrózy Ágoston

Felolvasó szerkesztő:
Dr. Buza Barna

Társzerkesztő:
Dr. Székely Albert

Előfizetési ár: egész évre 10 korona, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. — Egyes szám ára 10 fillér.
Hirdetéseket a legutányocabb árban közlünk.

A bodrogközi vasút.

Küves-hegy, 1905. május 29.

A „Felsőmagyarországi hirlap” folyó évi 35 és 38-ik számaiban dr. Buza Barna országgyűlési képviselőnk, két igen érdekes cikket irt „A bodrogközi vasút és Ujhely fejlődése” címen. Mindkét cikkben tiszta aranyigazságok foglalhatók; és azokat minden elfogulatlan zemplénmegyei ember ellenvetés nélkül elfogadhatja. En részemről azok tartalmát teljesen magamévá teszem és feltétlenül aláírom. Csak a bodrogközi vasutat illetőleg kívánom egyéni nézetemet az érdekelteknek és érdeklődőknek tudomására hozni. Lehet, hogy nézetem célra vezető, tehát jó, lehet hogy célszerűtlen — az se lesz valami nagy baj, mindössze egy kevés tintába kerül, az érdekeltek majd fogják tudni melyik lesz a helyesebb irány, a mit választaniok kell.

Mai nap délelőttjén vármegyei gazdasági egyesületünk közgyűlést tartott. Ezen közgyűlésben báró Sennyey Miklós indítványozta, hogy a gazdasági egyesület a bodrogközi vasút építési ügyében június hó másodikán Perbenyiken össze jövedő értekezletre küldjön ki kebeléből néhány érdekelt tagot és ezen mozgalmat a gazdasági egyesület erkölcsileg is támogassa.

Br. Sennyey Miklós indítványából azt is megtudtuk, mikép

ezen tervbe vett vasút egy alakulandó részvény társaság által szándékozik építtetni, Királyhelmeccről kiindulva a Monyha tanyáig és ott kétfele ágazva annak egyik ága Csapig, a másik pedig Laca, Ricsé, Karád községek érintésével Sárospatakig mint csatlakozási pontig; vagy ha az építendő sárospataki akadályokosági hid mely egyuttal vasuti átjáró is lenne rövid időn elnem készülhetne, akkor ezen vonal meghosszabításával egész Bodrog-szerdahelyig mint csatlakozási pontig. A terv ez utóbbi pontja szerint a dr. Buza Barna nézete teljesen érvényesülne a mint kell is, hogy érvényesüljön, mivel Sárospatakon egy vasuti célra is alkalmas közuti hidnak a felépítése majdnem legyőzhetetlen technikai és egyéni akadályokba ütközik. Az én egyéni nézetem az, hogy leghelyesebb lenne, ha ezt a megindult gazdasági vasút építési ügyet nem egyesek, vagy valamely részvénytársaság, hanem egyenesen a bodrogközi tiszaszabályozó társulat venné kezébe és mint ilyen szereznék meg reá az építési engedélyt: Hogy a társulat vasút építéssel is foglalkozzék ez ugyan nem foglaltatik benne jelenlegi alapszabályaiban, de tudjuk azt, hogy az alapszabályok éppen úgy mint az országos törvények mindég pótolhatók és módosíthatók, ha azt a többség úgy akarja.

A Bodrogközt, ezt a most már igazán Kánaánna változott termő talajt, a szabályozó társulat védőtöltsői gyűrű alakban veszik körül. Falvainak és népességeinek zömét ezen gyűrű alaku védőtöltés vagy közvetlenül, vagy pedig azok hatáiraiban közvetve érintik. Nem volna-e helyes ezen védőtöltéket egyuttal mint vasuti pályavetéseket a vasuti forgalom céljaira is felhasználni? és azon jóban mit a vidékek lakossága egy hozzájuk közel eső vasutban élvez, a Bodrogköznek 7 vagy 8 községe helyett 39 községét részesíteni? Az én nézetem az, hogy bizony nagyon jó volna! Ezen jó téteményben részesülne az Ung-megyéből Salamon, Záhony, Győröcske községek, mely két utóbbi község határának legnagyobb része a Tiszán innen esik. Továbbá Kis-Tárkány, Nagy-Tárkány, Agárd Leányvár, Ricsé, Kis-Czigánd, Nagy-Czigánd, Karád zempléni, továbbá Zalkod, Kenyéz és Visszabolcsmegeyi községek. Ezután ujra Zsadány, Olasz, Sárospatak, Vajdác, Alsó-Berecki, Felső-Berecki, Bodrogköz, Bodrog-Szerdahely. Szomotor, Bodrog-Vécs, Kisujlak, Szent-Mária, Pálfolde, Rad, Szinyér, Zétény, Véke, Boly, Szolnocska, Lelesz-Polyán, Lelesz, Kaponya, Bocska, Botyán, Ag-Csernő, közleplénmegyei községek. Csatlakozása volna ezen ily módon építendő gazdasági vasutnak, a Bodrogközt végéig

átvezelő államvasúthoz Bodrog-Szerdahely és Csap vasuti állomásokon.

Ezen kívül forgalmi körébe jönnének még a bodrogközi vasutnak Szabolcsmegeynek túl a Tiszai részéből Balsa, O- és Uj-Vencsellő, Gáva, Bercel, Paszab és Ibrány, továbbá Dombrád, Ontelek, Kanyár, Veres-Mart és Puszt-Kozsény, a melyek a szabolcsmegeyi Tiszaparton feküsznek és a szabolcsi rétköz déli oldalán vonuló állam vasuttól meglehetősen távol esnek, amely községek a berceli, cigándi és leányvári réveken keresztül szállítmányaikat sokkal kevesebb fáradsággal és költséggel hozhatják állomásaira, mint a tőlük 15—30 kmt. távolságra eső államvasúthoz, vagy a nyiregyházi piacra. Különben Belse, a két Vencsellő, Gáva, Bercel, Paszab, Dombrád és Ontelek községek, most a mikor a szállítás még csak tengelyen állati erővel történik is, szállítmányaikkal sokkal örömebb keresik föl az ujhelyi piacot, mint a tőlük 25 vagy 30 kmt.-nyire eső Nyiregyházat.

Ennyi sok elősorolt község érintése és azok forgalmának felkarolásával ezen bodrogközi vasut egyike lenne talán a világ legjövendelműbb és építését tekintve a legelősebb vasutjának. Legelősebbnek mondom azért: mert itten a mi fő az alépitmény

Szerelm és házasság.

Írta: Szende Miklós.

1.

Uzsonna után a házigazda, — Beregi Máté miniszteri tanácsos — vendégeivel együtt levonult a szépen gondozott angol kert közepén lévő halastó mellett elhelyezett padokra. Megindult a terefere. A férfiak a napi politikáról, aktualis kérdésekről vitatkoztak, a hölgyek pedig az „aranyos gyermekeim”-ről meséltek csodákat, a „megbízhatatlan cselédek”-ről pedig rémhívtörőket. Mikor e két kedvenc témájukat alaposan letárgyalta, áttértek még kedvencebb tárgyakra: a divatra.

Hosszu ideig külön-külön csevegett és fecsegett a két társaság. De a nők csakhamar hiányát érezték valaminek: annak t. i. hogy nem bámulathatják meg szépségüket, ninosen, aki nekik bókóljon és ninosen senki, kin kacérágukat kipróbálhassák.

Szívesen vették tehát, mikor az ifjú prémostrei pap, Farkas Menyherth a ház urnője biztatására, ajánlkozott egy rövid elbeszélés elmondására.

Urak és hölgyek körben ültek a pap székét és feszült figyelemmel

lesték ajkáról a szót, jól tudván, hogy az éles nyelvű elbeszélő, szokása szerint egyet a társaságból fog virágos nyelven „kipécézésni”.

2.

Kérem szeretettel, ne figyeljenek oly feszülten szavaimra. Nagyon egyszerű, szimpla történet fogok most hallani, olyant, amilyen százával történik az életben.

Egy ifjúról van benne szó és egy árthatlan leányról. Az ifjú rut mint Terzítész, a leány szép és kívánatos, mint Gretchen.

Az elbeszélés könnyebb megértetése végett, mert igazi nevüket nem akarom elírni, nevezük is őket Terzítész-nek és Gretchen-nek. Terzítész, ki szegény szülők gyermeke volt, a gimnázium elvégzése után fölkerült Budapestre tanulmányai folytatása végett.

Telve szép reményekkel indult meg küzdölmény pályájának. Nappal szorgalmasan járt az egyetemmel előadásokra, az esti órákban cimszavakat irt egy statisztikai iroda részére, hogy a mindennapi kenyerét megkereshesse. Ejjelét pedig megrabolta, csakhogy vizsgáit idejekorán letehesse, hogy minél előbb elérhesse kitűzött célját.

Pozícióra, állásra akart szert tenni, hogy szegény szülői sorsán valamit javíthasson és aztán, hogy a nép érdekében a közéletben küzdhesse.

Tagadhatlan: két szép vonása ez annak az ifjú lelkületnek, kibé — rut külseje után itélve, a külszin után induló néző közönség — ily nemes célért dobogó szívet nem sejtethett.

De még egyetemi polgár korában hűstünk kellemetlenség érte.

Egyik tanítványának szülői házi mulatságot rendeztek, melyre hivatalos volt a rokonság és ismerősök egész gárdája. Természetesen a „házi tanító urat” is berendelték, nehogy egyik-másik vendég (kisasszony vagy asszony) a tánc alatt „petrezselymet” legyen kénytelen örülni.

En mindig mondtam és most is azt mondom, hogy a tánc a legnagyobb kisértő — szerelmi gerjedelmek földézésére.

Terzítész is úgy járt, mint sok más ifjú: elbódult a szép (kivágot ruhás) hölgyek látásától; elmáborodott, mikor tánc közben magához ölelte — Gretchent. Ifjú volt, tapasztalatlan volt s a nőket csak tiszteletteljes távolból ismert; nem csoda, hogy belészeretett az első szép ruhájú, divatosan öltözködött kívánatos testű leányba.

De szerelmét bevallani gyáva volt Hetekig, hónapokig járt a leány szüleihez, kik szívesen látták a szellemes és nagyműveltségű Terzítészt házukban. A leánnyal is gyakran beszélte; mindenről csak — szerelméről nem, de annál többet beszéltek szeméi, melyeket kéjszóvaran legelgetett a leányon. Végre elérkezett a vallomás ideje is. Hűstünk úgy értesült, hogy a leánynak kérője akadt. Mint párját feltő him-párdue horkant föl és rohant szíve bálványához. Bevallotta szerelmét, hódolatát lerakta lábához és esküözött menyre, földre, tulvilági üdvösségre, hogy föbe lövi magát, ha Gretchen nem lesz a felesége. A bolond rajongó persze oly becsületes volt, hogy házasság nélkül nem tudta a szerelmet elképzelni!

De, hát nem volt szükség öngyilkosnak lennie. A leány meghallgatta őt, nyakába borult és elosattant az első szüzes csók.

„Bár ne történt volna így”, szölt közbe a házigazda szokatlanul érdes hangja.

A vendégek meglepetten néztek, hol a házigazda, kinek arca egészen fakószínűvé változott, hol az elbeszélő papra, ki a közbeszólásra csak annyit jegyzett meg:

teljesen készen van a vasuti töltéstest személyében! Ez a szabályozó társulat örök tulajdona, annak építésével és a kisajátításokkal nem kell bajlódni, amellyel, hogy az árvíz védelmi szolgálatot is teljesítik ezen földművek 50 évet meghaladó fennállásuk óta a víz-próbát annyira kiállották, hogy vasuti szolgálatra is bátran beválhatnak; tökéletesen nivellirozva vannak és az is töelnyük, hogy rajtok keresztül költséges hidakat nem kell építeni, legfeljebb a hol a vízvezető zsilipek vannak azoknál egy-egy át-ereszt. A haszon vagy jövedelem pedig, a mit ezen vasut hozna, esne a szabályozó társulat közös javára, a szabályozási költségekkel amúgy is nagyon megterhelt érdekelték könnyebbé válna.

Ami a dr. Buza Barna által érintett laborvölgyi vasutat illeti, arra nézve, — ha javaslatom netalán érvényesülni találna — csatlakozási pontul a bodrogközi vasutból kiindulva Zétényt vagy Leleszt ajánlanám; és azt is olyan értelemben, hogy ezen építendő vasut a Labor folyó áradásai ellen védgátul is szolgáljon. De minthogy a laborvölgyi vasut építése már nem esik a bodrogközi társulat érdeke és hatáskörébe, róla gondolkozzanak és folytassanak eszmecserét a nagymihályiak és Nagy-Mihály vidéiek.

Becske Bálint.

A MEGYE ÉS VAROS

A bodrogkisfaludi jegyzőválasztás.

A közigazgatási gyakorlatban párjt ritkító módon ejtetett meg ez évi március hó 16-án Bodrogkisfalud községben a körjegyzői állás betöltése.

A szoban forgó körjegyzői állásra tizen pályáztak, kik közül a névszerinti szavazás alkalmával Halász Pál jelöltre 16, más 3 jelöltre összesen szintén 16 szavazat esett. A törvény abszolút szótöbbséget követel s ezért a választást vezető főszolgabíró Halász Pál és Korchmáros János jelöltek között, mint akik a legtöbb

szavazatot nyerték, nyomban újabb választást rendelt el, melynek eredménye 16 szavazat lett az egyik, ugyanannyi a másik jelölt javára. Erre a főszolgabíró sorsot húzott, s ennek eredményeként Korchmáros Jánost megválasztott körjegyzőnek kijelentette, őt az állásba nélküly nap múlva be is helyezte.

Ez ellen a választás ellen Halász Pál a vármegye törvényhatóságához felebbezéssel élt, mert a választás alkalmával Balogh István helyettes jegyző és községi virilis képviselő ezen két cím öve alatt egy másik jelöltre kétszer szavazott; de kétszer szavazott ugyanaknak más jelöltre Mock Imre uradalmi számtartó azon az alapon, hogy megbízója, — a vallástügyi közalapítvány a körjegyzőség két községében bir virilis képviselőtestületi jogosultsággal.

A törvényhatósági bizottság behatározatát vitakozás után az alsipáni javaslat ellenére, — mely az egész választás megsemmisítését és új választás elrendelését előzta, — helyt adott a felebbezésnek és Halász Pált jelentette ki megválasztott jegyzőnek, miután Balogh István helyettes jegyző a törvény szerint előjárói állásánál fogva virilis képviselő jogát nem gyakorolhatta, csak egy érvényes szavazatot adhatott le, s így már az első választás alkalmával nyerte meg felebbező a legális többséget.

A vármegyének ezen határozata ellen Korchmáros János behelyezett körjegyző közigazgatási panaszt nyújtott be, melylyel a közigazgatási bíróság f. é. május 24-én foglalkozott. A bíróság a panaszt és az abban foglalt kérelmet, hogy új választás rendeltesse el, — elutasította, Halász Pál megválasztását megerősítette és elvi jelentőségű döntést hozott, — oly értelemben, hogy a körjegyzőválasztás alkalmával tartott képviselőtestületi közgyűlésen senki, tehát a virilis képviselők sem szavazhatnak többször, bár ha a kör több községében birnak is külön-külön képviselő joggal. Eldöntötte a bíróság azt is, hogy az érvénytelen szavazatok számításba nem jöhetnek, s a törvényhatósági bizottság íj esetekben a választáson tévesen kijelentett eredményt jogosan helyesbitheti.

SZINHÁZ

„Huszárver.”

Ételmes korchmárosok szoktak fölszolgálni aszu bort jelző vignetás üvegekben — rossz minőségű borai-

kat. Ugy okoskodnak, hogy ha az üveg tartalma rossz, legalább az üveg legyen tetszetős. Így okoskodhatott az a ké: magyar író is (Méreie Adolf és Ruttkay György), a kik lefordították és magyar szüre alkalmazták Landesberg és Stein operetnek nevezett irodalmi terméket, melyhez a zenét Mader Raul szerzte. A címe: Huszárver rendkívül jól hangzik. Lépre eszálja és szombaton meg vasárnap lepre is eszalta a közönséget, mely csak akkor érzi becsapottsát, mikor a darabot látja. Először is meglepetéssel konstátálja, hogy az operette nem operette, hanem bohózat, ez is a legkomiszabb fajtából. A darabnak eselménye alig van és hogy három felvonást még is kihuzzanak, meglojják a szerzők (vagy fordítók?) az orleumok muzsáját és mindenféle orleumi kuplékkal, kék-vókkal, s egyéb ostobaságokkal boszantják a közönséget. A sziniazgató vagy rendező jóvoltából a darab kiállítása ép oly rossz, kritikán aluli volt, mint maga a darab. A szereplők legtöbbje csak „muzsáj”-ból játszott, az igaz, hogy legjobb igyekezettik mellett sem tudhattak volna valami jó és tökéletes alakítás be mutatni, a minek nem a színészek, hanem a szerzők az okai.

Radványi (Baranyai örnagy, később tábornok) oly élethű tábornokot tudott alakítani, hogy ilyen heneçög, ostoba dolyfős tábornok mása tán csak Chlopiában él, Farago (Korláth) ügyesen elmondott kupléval (melyek orleumi bretdire és nem szinpadra való) aratott a karzat közönségétől tömémenten tapsokat. Nagy Aranka (Kacér Olga) a szerelmeset övezget szerepét játszotta. Tábori Frida (Stella) az első estén bágyadtan játszott szerepét, de a vasárnapi előadásban már türethetőn mutatta be azt a kevés művészetet, melylyel szerepe egyáltalán fölrüházható. Czobor (Flaks) és Diósi Nusi (Kitty) mint a Glóbus utazási iroda tisztviselői ügyesen, kedvesen játszottak és kék-vótt táncokkal, melyet Tabori-val együtt jártak kiváltottak a közönségből oly zugó tapsot, mely jobb darab kifogástalan előadásának honorálására is elegendő lett volna. A többi szereplők közül még csak Nagy Gyulát említhetjük föl, a ki Plaecek örmester szerepét kitűnő humorral játszotta.

A zene a szöveghez alkalmazkodik s rosszban nem marad mögötte.

„Kurucfurfang.”

Bokor Józsefnek gyönyörű szin-

müvét a „Kurucfurfangot” adták vasárnap délután zsufolt ház előtt. Az előadás kitűnő volt. Különösen Kallay Lujza (Bócsi) tűnt ki a többi szereplők közül. Gyönyörű hangja csak úgy esengett a szép kuruc nőket éneklésénél. Jók voltak még Diósi Anna (Ilona), aki szintén sok tapsot kapott, Gerő Ida, Radványi, Czobor, Pápay, Szegő és Nagy Gyula. Kondrath Ilona (Katica) meglehetősen játszott, de játékát teljesen élvezhetetlenné tette folytonos nevéstésével, mely még vasárnap délutánra is — amikor egyet mást megengednek maguknak a szereplők — sok volt.

„János vitéz.”

Hétfőn este „János vitéz”-t adtak hatodsor. A darabról és annak szereplőiről már többször megemlékeztünk, most csak azt jelezük, hogy ez az előadás sem maradt az előbbiek mögött.

János vitézt Csöregh adta kitűnően. A többi szerepek szintén a régi szereposztásban mentek. Jók voltak még Diósi Anna, Nagy Aranka, Pápay és Nagy Gyula.

Szinházi műsor.

Szerdán: „János vitéz”, operette. Csütörtökön: d. u. „Eleven ördög”, operette; este „Rátartós királykisasszony”, operette.

Pénteken: „János vitéz”, operette. Szombaton: „Fecskefészék”, operette.

Vasárnap: d. u. „Gyimesi vadvirág”, népszimű; este „Fecskefészék”, operette.

HIREK.

A gyökér.

A szinházi szezon kezdetével a társadalom egy új fajjal szokott megszaporodni. Ha a színészek elmennek, akkor ez a fajta is vissza süllyed vagy fölemelkedik régi állapotába vagy állapotára. Közönségesen „gyökér” ennek az új fajta belinek a neve. Mondják vurezinak, baleknek, gimplinek is, mászava Linné szerint: radix theatrialis.

Megismerhető arról, hogy rendkívül feltűnő nagy nyakkendőt visel, nyakát peckesre tolja a magas galér, hangosan beszél, mindent le s megkritizál, a mihez a jogot meg-

Nem hiszem, hogy Méltóságod ismerte volna elbeszélsem hősét.

A fiatalok megvallották szerelmüket a leány szüleinek, kik semmi ellenetést sem kockáztattak meg. Az esküvőt, a leány még csak 16 éves volt, megtartják 3—4 év múlva, mikor Terzítésnek már meg lesz a diplomája. Hozományra ne számítsanak, mert egyedüli vagyon, mit az új házaspár majdan kaphat: butorzat, gyönyörű kelegye és egy — zongora.

De gondoltak is a fiatalok a jövővel! Azt hitték, hogy oly gondatlanul élhetnek, mint a jelenben, mikor az egész élet eszokból, ölekezésből, álmódozásból és légvárak építéséből állott.

Egy évig tartott ez az idillikus állapot, mikor hősünkön változás állott elő. Menyasszonya eszokjai már nem voltak elegendők, kalandokat hajhászott. És sajátságos dolog, hogy sziporkázó szellemessége és szívjárása feledtetni tudták arcának rutságit.

Ezt a cserkésztest Terzítés nem tartotta menyasszonya ellen elkövetett bűnnek. Mindennap látogatást tett nála, hetenként egyszer-kétszer szinházba is mentek s sokat, nagyon sokat beszéltek jövendő házasságukról, jövendő boldogságukról.

Végre elérkezett a várva-várt pillanat: Terzítés megszerezte diplomáját és kinevezést nyert egy vidéki városba.

Elköltözött tehát Budapestről azzal az ígérettel, hogy 10—18 hónap múlva visszatér — esküvőre.

Azokban minél inkább közeledett ígerefének beváltására az idő, annál jobban fázott hősünk attól a gondolatól, hogy ígérteit egyszer be kelljen váltania. Megismerte az életet. Tapasztalta, hogy a rideg életben sokkal több a realis valóság, mint a szerelmi poézis és tudatára ébredt annak, hogy a házassághoz nem elég a szerelem, hanem szükség es ahhoz pénz is.

Levelei egyre gyérebbe mentek menyasszonyához, végre egészen elhallgatott, mert feleségül vette egy gazdag kereskedőnek éveiben és kinekekben gazdag leányát.

Es míg a férfi vagyonára támaszkodva, fokról-fokra emelkedett és emelkedik a hivatalos létrán és ma már ünnepeit férfiak az országnak és erős oszlopa az uralkodó osztálynak, addig a leány, a szegény, eibolondított, cserbenhagyott leány félig megvakultán, teljesen árván, saját kezemunkájával szerzett csekély keresményéből tengeti életét . . .

3.

A társaság tagjai az elbeszélés befejezése után, nem értek rá tetszésüknek, vagy nem tetszésüknek kifejezést adni, mert megszólalt a házigazda. Hangján érzett a belső meghatottság. Úgy látszik az elbe-

szélés fájó emlékeket ébresztett föl benne.

„Igazan van a Főtisztelendő urnak, kezdé a beszédet. „Azt ígérte, hogy egy elbeszélést mond az életből és ennek megfelelt derekasan. Mert amit itt elmondott, az tényleg meg is történt és mivel nincsen most nőm jelen, nyíltan kimondhatom, hogy Terzítés — én voltam.

Másokkal szemben kiméletes, gyöngéd, elnéző tudok lenni, de magamhoz könyörtelen. Es épp azért jelentkeztem, mint vádolt. Igen! Mint olyan vádolt, ki meghallgatástát kér, ki védelmét elő akarja adni.

Nem követtem el én becsületesség, ígértem be nem tartásával. A hiba ott van, hogy én ifju észlel, fiatalos hévvel nem tudtam számolni a viszonyokkal, nem tudtam előre látni a pályám elé tornyosuló akadályokat.

A főtisztelendő ur nagyon helyesen mondotta, hogy mi volt az én kitűzött céloim. En igemis segíteni akartam szegénységben élő szülein sorsán, kik szájtóktól vonták meg a falatot, csakhogy engem taníthatassanak. Ezt a két jósvitű embert tovább is nyomorogni hagyni, nagyobb lelketlenség lett volna, mint egy meggondolatlanul tett ígérteit, fogadást be nem tartani.

De engem magasabb öhajok, vágyak s tervek is foglalkoztattak.

Nemcsak vérszerinti testvéreimen akartam segíteni, hanem céloim volt mindazokért küzdeni, mindazoknak a helyzetén javítani, kik most a politikai jogból kizárva, s kik előtt a megélhetés útjai el vannak torlaszolva. En tudom, mit tesz az, dolgozni egész nap s aztán korgó nyomorral lefeküdni, hogy másnap újból a taposó malom fogyassza a megmaradt erőt. Tudom, mert magamon próbáltam ezt ki; s mert tudom mindezeket, azért tüzetem ki magamnak céul küzdeni a modern rabslzolgásgal ellen.

De tettem volna-e ezt, ha örökké szegény maradok? Mert az maradtam volna, ha szavamat betartva, Gretchent feleségül veszem. Lettem volna egy tanult proletár, ki márol-holnapra él, tengődik, sorvad, s kit idő előtt sirba viszi érvényesülni nem tudó ambíziója.

Szavamra mondom, ha nekem lett volna egy kis vagyonom, oltár elé vezettem volna szerelmememet. Azonban vagyoni biztosíték nélkül megtennem, hiba lett volna. Mert a házassághoz nem elég a szerelem s a megelégedés. Mint hóihar az utat, ugy elsöpri e kettőt a házba beköltözött szükség.

Ezt akartam én kikerülni s nem tagadom, ezért tettem szerencsétlenné egy ártatlan leányt. De inkább egy szenvedjen, mint több.

váltotta azzal, hogy bérlő a színházban. A „gyökerek, mint szövetséget” páholyt bérelnek, a jobb módúak: támlászeket, akinek erem sem telik: zártzseket. Gomlyukában virágot visel a gyökér és előadásra csak akkor megy, ha Ő játszik. Az Ő, az igényekhez mérten elsőrangú színész, de lehet tízedrangú kardalozó is, a kit azonban a gyökér szintén művészőnek tart, sőt esakis Ő-t tartja Istentől megáldott tehetségnek s hangosan zugolódik az igazgatói önkény ellen, mely nem engedti Ő-t érvényesülni.

A gyökéri tisztséggel holmi kitüntetések is járnak. Az Ő legszebb mosolya neki szól, viszont ő köteles hála fejében tenyerét pirosra tapsolni, ha Ő játszik a darabban.

Joga van azonkívül vele együtt vacsorázni, neki virággal, bonbonnal, esetleg ékszerrel kedveskedni, felsőbb parancsra a művészőnek nyílt színen csokrot fôladatni, a vacsorát s egyéb számlákat kifizetni, s Ő-t a háza kapujáig haza kísérni, a mikor is nagy kegyesen kezesókra nyújtja a kezét és büvösolylyal rózsás arcán belibben a tündér szobájába. Lefekszik és álmodik szépet és nagyot oly világról, hol minden férfi „gyökér.”

Ez értekezés befejezéséül meg kell még emlékeznünk a „gyökerek gyökere” elnevezésű alfajról, a kit nem a színművészet papnói, hanem a többi gyökerek ugratnak be olyan költsékesbe, a melynél ő fizeti a mulatság 130 koronáit és — más élvezet mellett.

Pont.

A kassai koadjutor-püspök Ujhelyben. Dr. Fischer-Colbrie Agoston a kassai róm. kath. egyházmegye koadjutor-püspöke holnap délután a kassai vonattal városunkba érkezik és itt meglátogatja társadalmunk egyes kitéréségeit. Innen másnap Perbenyikre utazik gr. Majláth Józsefhez, akivel együtt még ugyan az nap átáradul Bélyre br. Sennyey Pálné meglátogatása végett. Bélyből a püspök visszatér Ujhelybe, ahol szombaton d. e. a katolikus egyházi

Ha volt bűnöm, én azt nagyon is leveleztem.

Egész életem küzdés, fáradozás, munkálkodás volt. Nem magamért küzdöttem, nem a dicsőségért fáradoztam, nem a saját javaim gyarapításán munkálkodtam, hanem szüleim, barátaim, testvéreim javáért harcoltam és az összesség jógiért küzdöttem.

Nem vagyok szerénytelen ember s így nem vagyok illetékes megbírálni, hogy van-e munkálkodásomnak, tevékenységemnek látható, tényleges eredménye.

De annyit mondhatok, hogy az én öntudatom tiszta, lelkiismeretem nyugodt. Bünt követtem el, de egy ledny ellen s magam ellen is, de ez alól a bián alól fölold engem a fölöttünk trónoló Mindenható, ki ismeri céljain tisztaságát és szívem önzetlenségét

4.

Talán még tovább is beszélt volna a házigazda, de ekkorra oda érkezett a társasághoz a ház urnöve s így, már gyöngédségből is be kellett fejeznie elmondandóit. A vendégek sem tettek semmi megjegyzést a hallottakra, csak a fiatal pap sugta szomszédja fülebe: „a pokolhoz vezető út jó szándékkal van kiköveve.”

és iskolai intézeteket megfogja tekinteni.

Szerkesztőváltozás. Lapunk múlt számában említett ettünk arról, hogy a tisztáninni ev. ref. egyházkerült közgyűlése fegyelmi eljárását indított dr. Tüdös István és dr. Zoványi Jenő ellen a Sárospataki Lapokban megjelent cikkek közzététele miatt. Ezen lapok szerkesztői — Rohoska József és Domy László a legutóbbi számban bejelentik, hogy mandátumukat visszaadták a Sárospataki Irodalmi Körnek, azzal a kijelentéssel, hogy egy percig sem hajlandók tovább dolgozni olyan újságnál, a melynek szólás- szabadsága ellen lépten-nyomon erőszakot követnek el.

Érettségi-kormányképviselő. A vallás és közoktatásügyi miniszter a sárospataki főgimnáziumban a folyó évben megtartandó érettségi vizsgálatokra dr. Csánky Dezso országos levéltármókot. kormányképviselőül kinevezte.

Erettségi szóbeli vizsgálatok. A helybeli róm. kath. főgimnáziumban az érettségi szóbeli vizsgálatok június hó 14-én kezdődnek Obereschehal Pál pozsonyi jogakadémiai ny. rendes tanár előhöklete alatt.

Magánvizsgálatok a főgimnáziumban. Az évvégi magánvizsgálatok a helybeli főgimnáziumban június hó 9-én és 10-én tartatnak meg.

Talált holttest. Vajkó András 63 éves juhászt Tóth Gábor és Erdei Károly tanyai lakosok folyó május hó 26-án reggel a pataki határban a Püzes parton halva találták. A nyomozat megállapította, hogy a megboldogult tartós és erős szívbajban szenvedett. Ez okozta halálát.

Eljegyzés. Zimmerman Lajos mári földbirtokos jegyet váltott dr. Hartmann Samu eperjesi orvos leányával, Margittal.

Esikvív. Palla Sándor kisvárdai magánhivatalnok június hó 4-én vasárnap esküszik örök hűségét Wilhelm Henrik helybeli butor nagykereskedő leányának Lenkének.

A bodrogközi vasut építése tárgyában f. é. június 2-án nagy értekezlet lesz Perbenyiken, a melyre az érdeklődők ez uton is meghívhatnak. Kivánatos volna, hogy azok közül, kik Ujhely jövő fejlődését előmozdítani óhajtják, minél többen vegyenek részt az értekezleten, hogy Ujhely érdeke hathatósan megvédelmezhető legyen.

Brutális tanítónő. Dr. Marikovsky Pál urnak ily című hírtíre beklódott s közzétett levelére a közlemény írja azt a választ adja, hogy ő állításait egész terjedelmében föntartja, de az ügy további vitatásába nem bocsátkozik, mivel az jelenleg az illetékes hatóság előtt van, a hol is ki fog tűnni állításainak a valósága.

Töketeremes pusztulása. Töketeremesi tudósítónk arról értesít bennünket, hogy ott hétfőn óriási tűzvész dühöngött melynek martalékává lett 35 ház s igen sok gazdasági felszerelés s takarmány. A kár 400 ezer koronára tehető, mely összegből a biztosítások révén alig fele fog megtérülni.

A gálszécsi izr. nőegylet Gálszécsen 1905. június 13-án A. „Nemzeti szálloda” termében Tábori Frida k. a. Faragó Ödön és Marthon Géza urak, a kassai nemzeti színház tagjainak szíves közreműködésével jótékony célú hangversenyt rendez. Helyárok: Oldalszék és I. II. sor 6 K. A többi sor 4 K. Allóhely 2 K. Kezdeté 8 órákor. Műsor: 1. Nyitány. Előadja: Marthon Géza. 2. Vig monolog. Előadja: Grünfeld Sándor.

3. Nemzetközi dalok. Előadja: Tábori Frida. 4. Monolog. Előadja: Faragó Ödön. 5. Részletek János vitéből. Előadja: Tábori Frida. 6. Dalog. Előadja: Klein Regin és Elek Tibor. 7. Couplék. Előadja: Faragó Ödön. Hangverseny után tánc.

Tanmulatság. A Magyarországi Munkások Rokkanti és Nyugdíjgyeltemének sátoralajjuhelyi fiókegylete Székely Elek polgármester védnök-sége alatt folyó évi június hó 4-én a Weisz-féle (régii „Nyul”) kert helyiségében zártkörű nyári tanulmányt rendez. Kezdeté d. u. 4 órákor.

Ejjeli támadás. Veszedelemes kalandnak volt kitéve Schudich Nándor, gróf Károlyi László erdőmestere. Midőn este 11 órákor Novák László plébánosól hazament, a lakásának udvarán közápor fogadta őt. Az erdőmester a kövel dobáló merénylőket revolver lövésekkel riasztotta el, kik közül egyet felismert; a leghíresebb vadászok egyikét. Miután ez tisztán a vadászok támadása volt, a csendőrségnek azonnal értésére adta a dolgot. A csendőrség az egyik tettest már el is fogta, ki beismerte bűnét, társait azonban még eddig nem nevezte meg.

Uszoda megnyitása. A helybeli uszoda máris megnyitott és a fürdőni vagyó közönség rendelkezésére áll.

Orült a szőlőhegyen. Tegnap délelőtt az Esztáya-szőlőhegyen egy paraszt ruhába öltözött férfi, összevissza járta a szőlőket, majd a borházakba tért és ott a vincellek feleségét ütelgelni kezdte. Az asszonyok menekültek a szőlőhegyről, az ösmeretlen grült azonban utának futott. Egy pásztor a garázdálkodó embert arthatatlanná tette és egy városi szekerem rendőrök segítségével a városba hozta. A férfi nem beszél és így nevét sem tudják, valószínűnek tartják azonban hogy rudabányászkai lakos.

Felhívás telefon előfizetésre. A városi telefon ügylátszik már a megvalósulás stádiumába lépett erre vall a helybeli póstahivatal főnökének a közönséghez intézett felhívása, melyet itt közlünk: „Az 1904. év elején jelentkezett előfizetőkön kívül felkértem mindazon hivatalokat, üzlet-tulajdonosokat és magánosokat, kik még kötelező aláírat nem tettek, de a helybeli kir. posta és táviró hivatalnál szervezendő városi és helyközi telefon előfizetők sorába előreláthatólag befognak lépni, a munkálattal szakszerű előkészítésére előjából már most, 8 napon belül a póstafőnökségnél jelentkezni szíveskedjenek. Sátoralajjuhely, 1905. május hó 30-án. Rosznák p. feltügyleő”. Most tehát a város közönségétől függ, hogy a telefon minél előbb fel legyen állítva.

Előfizetési felhívás. Ferke Agost, az „Ész és Erő” című, akadémiai díjeséretet nyert drámai költemény szerzője előfizetést hirdet szeptemberben megjelenő „Gizy” című verskötetére, melynek előfizetési ára 2 K. 40 fill. helyett csak 2 korona. Előrendelések Franke Pál könyvkereskedő címére (Budapest IV., Papnövelde-u. 8.) kéretnek.

KÖZGAZDASÁG.

Zemplénvármegyei gazdasági egyesület háziipari kiállítása.

Szokatlan élénkség uralkodott 4 napon át a vármegyei háza kistermében, ahol a gazdasági egyesület egy mindenkép érdekes nem kevésbé tanulságos és ismeretterjesztő vásárral egybekötött miniatűr kiállítást mutatott be a nagy közönségnek. Érdekes, mert a háziipar tanfolyam növendékei által készített sok szép tárgyat

gyűjtögetett össze az egyesület kiválóan szorgalmas mérhész: Berzevicy Béla egyesületi titkár. Tanulmányos, mert meggyőzött bennünket az egyesület áldásdús tevékenységéről és ismeretterjesztő mivel az egyes kiállított tárgyak mikénti készítését is bemutatják az egyesület munkavezetői.

Az egyesület évenként zemplénvármegyei faluban tart a szövesből és fonásból 6 heti tanfolyamot és amint a kiállítás mutatja egyszerű eredményel. A munkavezetővel volt alkalmam beszélgetni a nebulók tanulmányosságáról és ők elragadtatással beszélnek, hogy mily vasszorgalommal és ügyességgel látnak a munkához.

Az egyesület különösen a szövelőkosár fonást kultiválja és nagyon helyesen, mert mint szövelőtermelő vidéknek, erre nagy szükségünk van és a falusi népnek egy új kereseti forrassá válik. Azonban a vászonszövés, gyékény fonás és a ciróka seprű készítés is programját képezi.

A kiállított tárgyak közül élénk feltűnést keltett Czellar Jánosné úrnő házi szövelőszék által készített futók, asztal, agyterítők és divány áthuzat. Szép terítőket, mosdókendőket, ablakvédőket készítettek a bolvi, gesztelyi, lszadai és végardói tanfolyam hallgatói névszerint Szabó Ersi, Putnoki Mária, Rácz Mari, Kiss Orosz Otília, Nagy Gyuláné, Mészáros Borbála, Eperjessy Erzsébet stb. Külön kiemelendő a rákóczi tanfolyam hallgatóinak munkái, kik a párisi kiállításon is részt vettek és arattak a magyar házi iparnak dicsőségét, továbbá szép a tokaji Nagy Lajosné urnó által készített asztalterítő és asztalkendő.

A vasszőfonásban is sok szép tárgyat halmazott össze az egyesület. Mestermunka Sörés József (Spatak) kerti garnitúrája, virágállványja, és női munka kosara.

A gyékényfonásban és cirókaseprű készítésben a felsőzadai tanfolyam hallgatói mutattak nagy jártasságot.

Végül említésre méltók a sárospataki agyagipar iskolájának remek szobrai, falitányérai és korsói.

Megemlíthetjük még azt, hogy egy a tanfolyamok fentartása, mint ezen kiállítás rendezése körül a legnagyobb érdem gróf Andrássy Sándor és kozmai Kun Frigyes a gazdasági egyesület elnökeit illeti, míg a kiállítás ügyes elrendezéséért Berzevicy Béla gazdasági titkár kell megdicsérnünk, a ki rendkívül nagy s dicséretes buzgalommal törekszik a szegényebb néposztály gazdasági helyzetén javítani.

Bejezésül ideiktatom még, hogy a kiállított darabok mind elkelttek, ami buzdítást szolgáljon a vezetőségnek ezen üdvös és hasznos intézmény tovább fejlesztésére.

P.

A szerkesztőség üzenetei.

Egy iparos. Cikke kiszedve várja a jövő számot. — L. K. Kisérő figyelemmel a „Magyarország” esztörtéki és pénzületi számait, a melyek egyikében a közlemény meg fog jelenni.

NYILT-TÉR.

Legkiválóbb és legelterjedtebb

ásványvizek a

Polenai (uradalmi jelzéssel)**Szolyvai****Luhai Erzsébet**

Elsőrangú asztali és gyógyvizek.

Kapható minden jobb kereskedésben.

Kiadótulajdonos:

LANDESMANN MIKSA.

Jó magyar családból való jól nevelt, nem elkényeztetett ifjút gyakornoknak felveszek, akinek kedve van a pályához, aki nem uri paszsziókkal, de szorgalommal tanulni és becsületes munkával akar érvényesülni. — Kedvező feltételeim csakis szülőkkel vagy gyámokkal tudatom.

Horváth Mátyas gyógyszerész

II-ik Rákóczi Ferenczhez címzett gyógyszerész-tár kezelő tulajdonosa

Sárospatakon.

611—1905. végrh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a sátoraljaujhelyi kir. járásbírósnak 1902. évi Sp. II. 1063/91 sz. végzése következtében Dr. Roth József ügyvéd által képviselt Wächs Lajos javára Fischer Géza ellen 100 korona s jár. erejéig 1905. évi március hó 31-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 1908 kor-ra becsült következő ingóságok, u. m.: házi butorok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a sátoraljaujhelyi kir. járásbírósnak 1905. évi V. I. 200/2 számú végzése folytán 100 korona tőkekövetelés, ennek 1905. évi március 3. napjától járó 5% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 220 korona 26 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Sátoraljaujhelyben, alperes volt lakásán leendő megtartására 1905. évi június hó 2-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kiűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107 és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen az árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Sátoraljaujhely 1905. évi május hó 22. napján.

Fejér Zoltán,
kir. bir. végrehajtó.

Erdő-Bénye

gyógyfürdő (Zemplén-megyében.)

A fürdőidény máj. 28-án kezdődik s tart szept. 15-éig.

Hatasa: *gazdag vas- és timsó-tartalmánál fogva* kitűnő a női betegségekben, sápkórban, idegbántalmakban, görvélykórban, reumatikus és köszvényes bántalmakban szenvedőknek. *Kiváló klimatikus gyógyhely* a légzőszervi és malarikus bajokban szenvedők részére. *Gyógyhasználatra az ujonnan felépült fürdő-
lakban*, 20 fürdőszobában 4 porcellán-, 4 réz- és 24 fakád van elhelyezve. Ezenkívül négy kisebb szoba a hidegvízgyógyomódhoz rendezett be 2 káddal, 2 ülőkáddal, teljes zuhanykészlettel, izasztó kamarával, 2 pakoló ágygyal és a villamos fürdőhöz szükséges készletekkel. *Használhatók isszóp-, vasláp-, sós és villámfürdők: masszázs-, iszasztó- és hidegvíz-gyógyomód. Ivógyógyomódhoz mindenféle ásványvíz van készletben. A fürdővendégek elhelyezésére 7 épületben a hivatalos helyiségeken, a lakásokon kívül csinos berendezéssel és villámcsengővel ellátott 79 szoba áll rendelkezésre. Szórakozásra szolgálják: csinos ét-tánc-, olvasó- és női terem, könyvtár, hirlapok, billiárd, társas- és tornajátékok, naponként kétszeri tétzene. Terjedelmes árnyékos erdei séta-utak, kápolna.* Vendéglős: *Bock Imre* Sátoraljaujhelyről. „Házi gyógytár, — posta és telefon állomás helyben van. — Sürgönyök Erdőbényére címzendők, a hol táviró állomás van.“ Vasuti állomás: a személyvonatokhoz *Erdő-Bényefürdő*. Gyorsvonathoz: *Lisska-Tolcsa* állomás, a honnan és hová hatóságilag megállapított jutányos tarifa mellett bérkocsik közlekednek. Fürdőorvos: *Asztalos Kálmán* dr. Erdő-Bényéről. — Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál

a fürdőigazgatóság.

~ Könyv- és papirkereskedésünket, ~
könyvnyomdánkat

folyó évi május hó 1-étől

a Rákóczi-utcában lévő Róth (Rácz)-féle házba

~ Nagy Ferencz mellé ~

helyeztük át.

Landesmann Miksa és Társa.